

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

Методичні рекомендації
до семінарських занять та самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти,
спеціальності 231 Соціальна робота

ОДЕСА
ФОП Бондаренко М.О.
2023

УДК 364.6:37.014.53
С692

Укладач:

У. В. Варнава, кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної роботи.

Рецензенти:

Л. С. Смокова, кандидат психологічних наук, доцент кафедри клінічної та практичної психології ОНУ імені І. І. Мечникова;

М. Г. Кирилішина, кандидат психологічних наук, доцент кафедри клінічної та практичної психології ОНУ імені І. І. Мечникова.

*Рекомендовано вченою радою факультету
психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 2 від 11.10.2023*

С692 **Соціальна реабілітація** : методичні рекомендації до семінарських занять та самостійних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти, спеціальності 231 Соціальна робота / уклад.: У. В. Варнава. – Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2023. – 28 с.

Пропоновані методичні вказівки допомагають при підготовці до відповідей на практичних заняттях, оформленні робіт при самостійному виконанні завдань, при підготовці до атестації. Увагу приділено формуванню професійної компетентності соціальних працівників у сфері соціально-профілактичної роботи у різних сферах.

Розраховано для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова.

УДК 364.6:37.014.53

© Варнава У.В., укладання, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	5
ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	6
РЕСУРСИ ДЛЯ СКЛАДАННЯ СХЕМ.....	19
РЕСУРСИ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ	21
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	21
ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ.....	23
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	24

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни обов'язкового компоненту освітньої програми для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти, полягає в тому, щоб сформувати у студентів цілісного всебічного уявлення і підходу до реабілітації, який охоплює не тільки фізичне та психологічне відновлення клієнтів, але й соціальну адаптацію та інтеграцію у суспільство. Дисципліна включає в себе вивчення теоретичних основ соціальної роботи, основ соціальної педагогіки та психології, а також набуття практичних навичок у роботі з різними категоріями клієнтів, розуміння ролі соціального працівника у процесі реабілітації, яка включає ідентифікацію потреб клієнтів, розробку індивідуальних реабілітаційних планів, координацію роботи з іншими спеціалістами, а також моніторинг і оцінку ефективності реабілітаційних заходів.

Завдання:

- засвоєння теоретичних основ реабілітаційної роботи в діяльності соціальних служб та їх фахівців;
- розкрити сутність реабілітаційних програм, застосування сучасних розробок науковців;
- здобуття навичок розробки і впровадження реабілітаційних програм різної спрямованості у контексті актуальних соціальних проблем України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

Основні засади соціальної реабілітації.

Методи, особливості, сучасні тенденції у сфері соціальної реабілітаційної роботи.

вміти:

Підбирати ефективні методи соціальної реабілітації.

Доцільно розробляти індивідуальні програми соціальної реабілітації відповідно до кейсу.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Основні складові системи соціально-реабілітаційної роботи

Тема 1. Предмет та методи соціальної реабілітації.

Мета, предмет та завдання соціальної реабілітації. Сутність соціальної реабілітації. Об'єкти та суб'єкти соціальної реабілітації. Реабілітаційний процес. Форми реабілітаційних заходів. Цільові групи соціальної реабілітації. Принципи соціальної реабілітації.

Тема 2. Основні поняття соціальної реабілітації.

Поняття про абілітацію та реабілітацію, соціальний патронаж. Основні категорії і поняття реабілітаційної роботи. Специфіка міждисциплінарних підходів до соціально-депривованих категорій населення як об'єкта соціальної реабілітації. Оперування науковими категоріями. Рівні соціальної реабілітації

Тема 3. Розробка індивідуальної комплексної програми реабілітації

Визначення вихідного реабілітаційного потенціалу. Розробка індивідуальної комплексної програми реабілітації. Реалізація розробленої програми та її періодичне коригування.

Тема 4. Сучасні підходи до розуміння соціальної реабілітації

Сучасні підходи до розуміння комплексної абілітації і реабілітації. Види та форми реабілітаційних та абілітаційних, патронажних заходів. Етапи реабілітації, соціального патронажу; умови реалізації їх основних напрямів. Учасники реабілітаційного та абілітаційного процесів, соціального патронажу. Теоретико-методологічні підходи до визначення видів психологічної, медичної, правової, типів та рівнів реабілітаційних процесів.

Тема 5. Нормативно-правова база соціально-профілактичної роботи

Соціальна реабілітація як аспект соціальної політики держави. Нормативно-правова база держави в напрямку реабілітації особи в залежності від потреб. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні»: стаття 19 «Організація психологічної підтримки в реабілітаційних установах», стаття 34 «Рання реабілітація дітей-інвалідів», стаття 36 «Психологічна реабілітація», стаття 37 «Соціальна реабілітація». Державний стандарт соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними розладами. Державний стандарт соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1545 «Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей з інвалідністю». Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.10.2007 р. № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини з інвалідністю та Порядку їх складання».

Змістовий модуль 2.

Організація соціально-реабілітаційної роботи

Тема 6. Соціальна реабілітація літніх людей

Групи літніх людей які потребують реабілітації. Проблеми літніх людей, які повернулися з місць позбавлення волі. Проблеми групи літніх людей що намагаються компенсувати соціальну нездатність, або "наздогнати втрачене". Методи роботи з визначеними категоріями літніх людей

Тема 7. Соціальна реабілітація дітей з особливими потребами

Технологізація процесу соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями. Методи, які застосовуються у соціальній реабілітації інвалідів і дітей з обмеженими можливостями. Технологія соціально-медичної реабілітації для клієнтів з проблемами здоров'я

Тема 8. Соціальна реабілітація внутрішньо переміщених осіб

Основи психологічної реінтеграції. Три психологічні практики, що допоможуть адаптуватися краще. Бар'єри психологічної реінтеграції та інструменти для їх подолання. Емоційний стан ВПО. Кар'єрна реінтеграція. Техніки управління власною професійною активністю і саморозвитком. Психологічна реінтеграція оточення. Адаптація дітей до змін. Подружні стосунки під час адаптації та реабілітації на новому місці. Реінтеграція ВПО в громаді. Механізми взаємодії всередині громади.

Тема 9. Медико-соціальна реабілітація осіб обмеженими можливостями здоров'я

Установи, що реалізують реабілітаційні програми, їх види, структура, завдання. Інститути соціальної реабілітації. Складові реабілітаційних заходів. Хворий як об'єкт медико-соціальної реабілітації: критерії відбору, принципи, періоди реабілітації. Реабілітація інвалідів в Україні, установи, що її реалізують. Реабілітаційні заходи для людей з залежностями. Реабілітаційні заходи для поранених військовослужбовців.

Тема 10. Соціальна реабілітація колишніх неповнолітніх засуджених

Соціальна адаптація: етап орієнтації, етап оцінювання, етап сумісності. Соціальні та психологічні складові постпенітенціарної адаптації. Шляхи та напрямки оптимізації постпенітенціарної адаптації. Психологічна, моральна, практична підготовка до життя в суспільстві, засвоєння нових соціальних ролей, побудови корисних контактів, усунення або нейтралізації негативних чинників колишніх ув'язнених.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Предмет та методи соціальної реабілітації.

Питання до обговорення:

1. Сутність соціальної реабілітації.
2. Реабілітаційний процес.
3. Форми реабілітаційних заходів.
4. Цільові групи соціальної реабілітації.
5. Принципи соціальної реабілітації.

Соціальна реабілітація – це комплексний процес, спрямований на відновлення та підтримку оптимального функціонування осіб, які зіткнулися з соціальною дезадаптацією або мають обмежені можливості через різноманітні причини, включаючи інвалідність, хронічні захворювання, соціальну ізоляцію та інші фактори. Основна мета соціальної реабілітації – це сприяння соціальному, професійному, психологічному та фізичному відновленню особистості, її інтеграції або реінтеграції у суспільство.

Об'єкти соціальної реабілітації – це індивіди або групи, які потребують відновлення втрачених або придбання в процесі соціалізації навичок і умінь по взаємодії в системі соціальних відносин і виконання соціальних ролей. Об'єктами соціальної реабілітації можуть бути люди з інвалідністю, колишні ув'язнені, випускники інтернатних установ, літні люди, асоціальні сім'ї, бездомні, бездоглядні діти та інші.

Суб'єкти соціальної реабілітації – це фахівці соціальної сфери (соціальні працівники, соціальні педагоги, реабілітологи, психологи), які володіють 8 технологіями і мають навички практичної роботи з відновлення втрачених або набуття клієнтом нових навичок виконання соціальних функцій і ролей.

Інститути соціальної реабілітації – це державна служба медикосоціальної експертизи, установи та служби соціального обслуговування, соціальні притулки, соціально-реабілітаційні центри, центри допомоги сім'ї та дітям, центри постінтернатної адаптації, соціальні гуртожитки, центри соціального обслуговування населення, а також заклади освіти і виховання (дитячий садок, школа, вуз), установи додаткової освіти та виховання (центри розвитку потенціалу людини, центри професійної орієнтації та підготовки, прийомна сім'я, трудовий колектив).

Процес реабілітації є фундаментальним у забезпеченні підтримки особам, які зіткнулися з соціальними труднощами або обмеженнями, спричиненими різними причинами, такими як хвороби, інвалідність, залежності, соціальна ізоляція або інші фактори. Основні аспекти теми включають:

Оцінка потреб клієнта: Перший крок у реабілітаційному процесі, який включає збір інформації про клієнта, аналіз його ситуації, потреб та ресурсів.

Планування реабілітації: Розробка індивідуального плану реабілітації, який включає цілі, завдання, вибір відповідних методів та технік.

Реалізація плану: Здійснення плану реабілітації через пряму роботу з клієнтом,

включаючи різні форми підтримки, освітні, соціальні та терапевтичні заходи. Моніторинг та Оцінка: Постійне відстеження прогресу клієнта та адаптація плану відповідно до змін у його потребах та обставинах.

Інтердисциплінарний підхід: Важливість співпраці з іншими професіоналами, такими як лікарі, психологи, педагоги, щоб забезпечити комплексний підхід до реабілітації.

Соціальна інтеграція: Завершальний етап реабілітаційного процесу, який включає заходи, спрямовані на забезпечення повноцінної інтеграції клієнта у суспільство.

Завдання для самостійного виконання:

Аналіз статті: Соціальна реабілітація: підходи до змістових характеристик процесу

Реферат (доповідь), презентація:

Основні принципи соціальної реабілітації

Рекомендована література:

Основна: 1, 2.

Допоміжна: 1, 4.

Тема 2. Основні поняття соціальної реабілітації.

Питання до обговорення:

1. Поняття про абілітацію та реабілітацію, соціальний патронаж.
2. Основні категорії і поняття реабілітаційної роботи.
3. Рівні соціальної реабілітації

Абілітація: Цей термін використовується в контексті відновлення або надання прав, статусу або повноважень особі чи групі. В соціальній роботі та медицині абілітація часто пов'язана з процесом сприяння інтеграції або реінтеграції особи в суспільство, особливо в контексті осіб з інвалідністю. Це може включати розвиток навичок, необхідних для повсякденного життя, професійної діяльності, а також соціальної взаємодії.

Реабілітація: Це процес допомоги особі у відновленні чи поліпшенні функціональних можливостей, особливо після перенесеної травми, хвороби або внаслідок хронічних умов. Реабілітація може включати фізичні терапії, психологічну підтримку, професійне перенавчання та соціальні заходи для адаптації особи до повсякденного життя. У соціальній роботі реабілітація зосереджена на відновленні соціального функціонування та поверненні особи до активного соціального життя.

Соціальний патронаж: є формою соціальної допомоги, яка полягає у наданні підтримки особам, які потребують допомоги в повсякденному житті або в управлінні особистими справами через вік, інвалідність, хворобу або інші соціальні обставини. Ця допомога може включати догляд в домашніх умовах, допомогу у вирішенні юридичних та адміністративних питань, соціальну адаптацію та інтеграцію, а також психологічну підтримку. Соціальний патронаж відіграє важливу роль у підтримці незалежності та якості життя осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Виділяється два **рівні** соціальної реабілітації:

1. Державний, регіональний, місцевий рівні.
2. Рівень індивідуальної та групової роботи.

На державному, регіональному і місцевому рівнях соціальної реабілітації будеться система організаційних, правових, економічних інформаційних та освітніх заходів, що впроваджуються органами влади. Заходи передбачають створення і функціонування системи реабілітаційних соціальних служб різної відомчої підпорядкованості та різних форм власності.

На рівні індивідуальної та групової соціальної реабілітаційної роботи соціальні служби застосовують технології відновлення втрачених або набуття об'єктами реабілітації навичок і вмінь виконання соціальних функцій і ролей, формування необхідних соціальних відносин

Завдання для самостійного виконання:

Аналіз статті: Завдання соціальної реабілітації в умовах кризи

Рекомендована література:

Основна: 1, 2.

Допоміжна: 1, 2, 3, 4.

Тема 3. Розробка індивідуальної комплексної програми реабілітації

Питання до обговорення:

1. Визначення вихідного реабілітаційного потенціалу.
2. Розробка індивідуальної комплексної програми реабілітації.
3. Реалізація розробленої програми та її періодичне коригування.

Індивідуальна програма соціальної реабілітації та адаптації осіб, які потребують отримання соціальних послуг – структурований документ, складений на основі індивідуального плану, із зазначенням комплексу оптимальних видів, форм, обсягів, терміну надання послуги реабілітації, строків комплексних заходів із визначенням порядку їх проведення, що спрямовані на відновлення порушених або втрачених функцій організму, здібностей та покращення отримувача соціальної послуги, його соціального та психічного благополуччя

Складання індивідуального плану та індивідуальної програми (на прикладі людей, що пройшли лікування залежності від наркотичного засобу чи психотропної речовини)

1. Індивідуальний план є основою індивідуальної програми при короткостроковій (від 28 днів) або довгостроковій (від 3 місяців до 2 років) реабілітації та ґрунтується на результатах оцінювання індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги (додаток 2 до державного стандарту).

2. Надавач послуги реабілітації разом із отримувачем соціальної послуги та / або його законним представником обговорюють та складають індивідуальний план, за потребою індивідуальну програму після підписання Договору (далі – індивідуальний план / індивідуальна програма). Один примірник індивідуального плану / індивідуальної програми надається

отримувачеві соціальної послуги та / або його законному представнику, інший залишається у суб'єкта, що надає соціальну послугу.

Індивідуальний план / індивідуальна програма розробляються до шести робочих днів з дня прийняття рішення про надання послуги реабілітації та узгоджується з кожним отримувачем послуги реабілітації та / або його законним представником на основі принципу інформованої згоди, що свідчить про добровільну та свідому згоду клієнта отримати дану соціальну послугу. Під час роботи над індивідуальним планом / індивідуальною програмою враховуються побажання отримувача соціальної послуги, за умови, що вони не суперечать правилам внутрішнього розпорядку суб'єкта, що надає послугу реабілітації, вимогам чинного законодавства і підписується отримувачем соціальної послуги та / або його законним представником, суб'єктом, що надає соціальну послугу, та затверджується керівником установи / закладу / центру, де надається послуга реабілітації.

Структура індивідуального плану включає:

- загальні відомості про отримувача соціальної послуги та виконавців;
- цілі послуги реабілітації;
- перелік заходів (складових послуги реабілітації), що здійснюються під час її надання, із зазначенням періодичності та строків виконання;
- дані щодо моніторингу результатів надання послуги реабілітації та його перегляду.

Структура індивідуальної програми, окрім вищезазначеного, включає:

- науково-обґрунтованими форми та методи роботи, що використовуються на кожному з етапів послуги реабілітації;
- проміжні результати та досягнення отримувача соціальної послуги.

3. Повторна оцінка стану отримувача послуги реабілітації, оцінювання його індивідуальних потреб та досягнень, коригування індивідуального плану / індивідуальної програми, у разі необхідності, їх координація та узгодження здійснюється разом з отримувачем послуги реабілітації та / або його законним представником через місяць з дня початку надання послуги реабілітації, надалі – не рідше ніж раз на кварталі, а також перед завершенням послуги реабілітації з метою оцінки її результатів.

Завдання для самостійного виконання:

Індивідуальне завдання №1. Розробити програму реабілітації обраної категорії населення яка її потребує

Рекомендована література:

Основна: 2.

Допоміжна: 2, 3.

Тема 4. Сучасні підходи до розуміння соціальної реабілітації

Питання до обговорення:

1. Види та форми реабілітаційних та абілітаційних, патронажних заходів.

2. Етапи реабілітації, соціального патронажу; умови реалізації їх основних напрямів.

3. Теоретико-методологічні підходи до визначення видів психологічної, медичної, правової), типів та рівнів реабілітаційних процесів.

Сучасні підходи до розуміння соціальної реабілітації зосереджуються на комплексному та багатогранному відновленні особистості, яка зіткнулася з соціальними труднощами або має обмежені можливості. Основні сучасні підходи включають:

Цілісний Підхід: Соціальна реабілітація розглядається не тільки як відновлення фізичного здоров'я чи соціальних навичок, а як комплексне відновлення людини, що охоплює її фізичний, психологічний, соціальний та професійний стан.

Індивідуалізований Підхід: Врахування унікальних потреб, інтересів та можливостей кожної особи. Підходи та програми реабілітації адаптуються до специфічних обставин і потреб клієнта.

Міждисциплінарність: Соціальна реабілітація включає взаємодію між різними спеціалістами, такими як соціальні працівники, лікарі, психологи, педагоги, для забезпечення всебічної підтримки.

Спільного-орієнтований підхід: Акцент на важливості включення особи у спільноту, її соціальне оточення та соціальні мережі. Це сприяє соціальній інтеграції та взаємодії з оточенням.

Емпowerмент (Наснаження, підвищення самоусвідомлення та самостійності): Розвиток відчуття власної гідності, самоконтролю та здатності особи до самостійного управління своїм життям.

Використання технологій: Застосування новітніх технологій для покращення процесу реабілітації, включаючи цифрові засоби для навчання, комунікації та моніторингу.

Превентивні (профілактичні) **заходи:** Акцент на важливості профілактики соціальних проблем, замість вирішення вже існуючих, що дозволяє знизити ризик соціальної дезадаптації.

Сучасні підходи до соціальної реабілітації зорієнтовані на активне залучення клієнтів у процес відновлення, підкреслюючи важливість їхньої автономії та активної участі у власному житті.

Завдання для самостійного виконання:

Аналіз статті: Інклюзивний туризм: сучасні можливості та післявоєнній реальії. Безбар'єрний туризм як соціально-економічне явище

Реферат (доповідь), презентація:

Сучасний досвід соціальної реабілітації осіб в Україні. Досвід соціальної реабілітації за кордоном

Рекомендована література:

Основна: 1

Допоміжна: 1

Тема 5. Нормативно-правова база соціально-профілактичної роботи

Питання до обговорення:

1. Соціальна реабілітація як аспект соціальної політики держави.
2. Нормативно-правова база держави в напрямку реабілітації особи в залежності від потреб.

Умовно системи захисту прав людини поділяють на міжнародну та національну. На міжнародному рівні для нашої країни актуальними є дві системи. глобальна – Організація Об'єднаних Націй, - ООН, про яку кажуть, що вона є беззубою та непридатною; регіональна система захисту в межах нашого членства в Раді Європи та ОБСЄ.

На рівні ООН є кілька видів документів. Декларації – це зазвичай дуже гарно написані документи-дороговкази, які не передбачають відповідальності за невиконання. Потім придумали Пакти – «Про громадянські та політичні права» та «Про соціальні, економічні та культурні права». Обидва Україна ратифікувала, тепер щочотири роки звітує до Комітетів ООН (кожному Пакту свій Комітет) про їхнє виконання. Громадські організації, активісти й активістки також можуть звітувати про порушення прав людини і цим допомагати Комітетам оцінювати прогрес України й готувати рекомендації, які потім має виконати держава.

Крім Пактів, є ще кілька тематичних Конвенцій та відповідно Комітетів, які розглядають або окремі права, наприклад в межах «Конвенції про заборону катувань, жорстокого, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження» або права окремих груп, наприклад, «Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» чи «Конвенція про права людей з інвалідністю», про які я вже кілька разів згадував.

Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні»: стаття 19 «Організація психологічної підтримки в реабілітаційних установах», стаття 34 «Рання реабілітація дітей-інвалідів», стаття 36 «Психологічна реабілітація», стаття 37 «Соціальна реабілітація». Державний стандарт соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними розладами. Державний стандарт соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1545 «Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей з інвалідністю». Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.10.2007 р. № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини з інвалідністю та Порядку їх складання».

Завдання для самостійного виконання:

Аналіз статті: Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні»: стаття 19 «Організація психологічної підтримки в реабілітаційних установах», стаття 34 «Рання реабілітація дітей-інвалідів», стаття 36 «Психологічна реабілітація», стаття 37 «Соціальна реабілітація»

Реферат (доповідь), презентація:

Патронажна робота, як напрям діяльності фахівця соціономічної сфери.

Рекомендована література:

Основна: 2.

Допоміжна: 2, 3.

Тема 6. Соціальна реабілітація літніх людей

Питання до обговорення:

1. Групи літніх людей які потребують реабілітації.
2. Проблеми літніх людей, які повернулися з місць позбавлення волі.
3. Проблеми групи літніх людей що намагаються компенсувати соціальну нездатність, або "наздогнати втрачене".
4. Методи роботи з визначеними категоріями літніх людей

Якщо розглядати соціальну реабілітацію літніх, то слід насамперед визначитися, які групи літніх її потребують, а потім розглядати технології її здійснення. Їх необхідно розділити на дві групи:

- 1) літні з відхиленнями в поведінці, асоціальними проявами;
- 2) літні, що прагнуть до активного соціального функціонування.

До I групи належать і явно потребують реабілітації: літні, що повертаються з місць позбавлення волі; відчувають насильство в сім'ї; самотньо проживають; інваліди; зловживають алкоголем. До II групи відносяться: вдови, вдівці, які вийшли на пенсію, але мріють про роботу в іншій області, і т. д.

Які проблеми необхідно вирішувати і що відновлювати, наприклад, у літніх які повернулися з місць позбавлення волі?

- навички соціального гуртожитку;
- формувати навички життя в нових економічних умовах;
- навчати навичкам етичної поведінки у побуті, у родині, з дружиною, дітьми, сусідами і т. д.

Ці питання вирішують дільничні, фахівці соціальної роботи, соціальної педагогіки, психологи соціальних установ, в яких ці літні люди знаходяться.

Методи роботи:

- індивідуальні та групові: бесіди; рольові ігри; різна терапія; заняття в групі; консультації;
- реабілітаційні технології в ЦСО: психологічна; соціально-медична; дозвіллева; побутова.

Завдання для самостійного виконання:

Реферат (доповідь), презентація:

Риси позитивних змін реабілітації літніх людей. Аспекти патронажної роботи

Рекомендована література:

Основна: 2.

Допоміжна: 4.

Тема 7. Соціальна реабілітація дітей з особливими потребами

Питання до обговорення:

1. Технологізація процесу соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями.
2. Методи, які застосовуються у соціальній реабілітації інвалідів і дітей з обмеженими можливостями.
3. Технологія соціально-медичної реабілітації для клієнтів з проблемами здоров'я.

1. Технічні засоби реабілітації:

- лікувальний костюм "Регент" для лікування і реабілітації з розладами руху,
- біомеханічний апаратно-програмний комплекс "Відеоаналіз рухів", призначений для оцінки біомеханічних характеристик рухових функцій людини,
- метод лікування та реабілітації захворювань опорно-рухового апарату - імерсійна ванна і т. д.

2. Методики дефектології та психокорекції: мовленнєвих порушень, когнітивних розладів, особистісної сфери, емоційних порушень, комунікативної сфери, батьківсько-дитячих відносин і т. д.

3. Соціально-побутова адаптація включає: відновлення здатності до самостійного обслуговування в побуті, формування навичок самообслуговування, підвищення особистого статусу, навчання особистої гігієни, користування побутовими предметами як з допомогою спеціального обладнання, так і без нього. Консультування та навчання клієнта та його сім'ї.

4. Професійна орієнтація включає:

- заохочення здібностей, позитивних психічних схильностей, інтересів і мотивацій клієнтів;
- формування стійких позитивних (соціально значущих) інтересів;
- формування прагнення до самопізнання, самовизначення, формулювання мети в житті;
- формування відповідального ставлення до себе та інших, до своїх проблем, своїх думок і дій;
- набуття навичок самостійного формулювання своїх проблем і пошуку засобів їх вирішення;
- зміцнення мотивацій, установок на самоздійснення, почуття власної гідності, власної унікальності, визначення передумов для зростання духовних сил і самоактуалізації;
- складання індивідуальної програми розвитку здібностей, інтересів і мотивацій у відповідності з його психофізичними можливостями;
- стимулювання розвитку індивідуальної обдарованості.

Завдання для самостійного виконання:

Аналіз статті:

Реферат (доповідь), презентація:

Педагогічна і соціальна абілітація і реабілітація дітей з порушенням розвитку як процес, як діяльність і як результат. Риси позитивного емоційного фону реабілітації дитини. Особливості реабілітації дитини засобами освіти

Рекомендована література:

Основна: 1, 2

Допоміжна: 4

Тема 8. Соціальна реабілітація внутрішньо переміщених осіб

Питання до обговорення:

1. Основи психологічної реінтеграції.
2. Бар'єри психологічної реінтеграції та інструменти для їх подолання.
3. Кар'єрна реінтеграція.
4. Психологічна реінтеграція оточення.
5. Адаптація дітей до змін.
6. Подружні стосунки під час адаптації та реабілітації на новому місті.
7. Реінтеграція ВПО в громаді.

Психологічна реінтеграція – це формування нових звичок, емоційних реакцій і балансування свого стану, щоб адаптуватися до нового й добре почуватися. На неї впливає багато факторів. Основні – відсутність точного рішення в людини щодо старту нового життя, її досвід (який може грати як позитивну, так і негативну роль), оточення і стосунки з ним, а також громада, до якої перемістилися люди.

Психологічна реінтеграція – це процес відновлення особистості після травматичних подій, довготривалих хвороб або інших значних змін у житті. Цей процес може супроводжуватися різноманітними бар'єрами, які ускладнюють адаптацію особи до звичного життя або нових обставин. Основні бар'єри психологічної реінтеграції включають:

Стігма та Соціальні Упередження: Негативне ставлення суспільства, дискримінація або стигматизація осіб, які пережили психічні розлади або травматичні події, можуть перешкоджати процесу реінтеграції.

Відсутність Соціальної Підтримки: Недостатність ефективної соціальної підтримки від родини, друзів або професійних служб може ускладнити відновлення та адаптацію.

Психологічні Бар'єри: Страх, тривога, втрата впевненості у собі, низька самооцінка та інші психологічні проблеми можуть перешкоджати процесу адаптації.

Труднощі з Працевлаштуванням: Проблеми з пошуком роботи або втрата професійних навичок можуть створювати значні перепони для соціальної та професійної реінтеграції.

Травми та Невирішені Психологічні Проблеми: Невирішені психологічні травми, посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) або інші психічні розлади можуть суттєво ускладнювати процес реінтеграції.

Фінансові Труднощі: Економічні проблеми, такі як бідність, борги або відсутність стабільного доходу, можуть впливати на здатність особи адаптуватися та відновитися.

Обмежений Доступ до Охорони Здоров'я: Недостатній доступ до якісних медичних та психологічних послуг також може бути великою перешкодою для реінтеграції.

Успішна реінтеграція часто вимагає комплексного підходу, включаючи психологічну підтримку, соціальну допомогу, професійне перенавчання та створення благоприємного середовища, що сприяє відновленню та адаптації.

Завдання для самостійного виконання:

Аналіз статті: Соціальна реабілітація дітей з особливими освітніми потребами

Рекомендована література:

Основна: 1.

Допоміжна: 5.

Тема 9. Медико-соціальна реабілітація осіб обмеженими можливостями здоров'я

Питання до обговорення:

1. Установи та інститути соціальної реабілітації.
2. Складові реабілітаційних заходів.
3. Хворий як об'єкт медико-соціальної реабілітації.
4. Реабілітація інвалідів в Україні.
5. Реабілітаційні заходи для людей з залежностями.
6. Реабілітаційні заходи для поранених військовослужбовців.

Інститутами соціальної реабілітації є:

- державна служба медико-соціальної експертизи, установи і служби соціального обслуговування, соціальний притулок, центр допомоги сім'ї та дітям, центр постінтернатної адаптації, соціальний готель, центр соціального обслуговування ;

- установи освіти та виховання: дитячий садок; школа; внз;

- установи додаткової освіти та виховання: центри розвитку потенціалу людини; центри професійної орієнтації і підготовки; прийомна сім'я; патронатна сім'я; трудовий колектив.

Реабілітаційні заходи складаються з цілого ряду компонентів, які спрямовані на підтримку та відновлення осіб, що переживають труднощі через хвороби, травми, інвалідність або інші обставини. Основні складові реабілітаційних заходів включають:

Медична Реабілітація: Включає лікувальні заходи, спрямовані на відновлення фізичного здоров'я, такі як фізіотерапія, лікувальна гімнастика, масаж, ерготерапія, використання допоміжних пристроїв та адаптаційних технологій.

Психологічна Підтримка: Орієнтована на допомогу у вирішенні емоційних та психологічних проблем, які можуть супроводжувати процес

реабілітації. Включає консультації з психологами, психотерапевтичні сесії, групи підтримки.

Освітні Програми: Навчання та освітні програми, спрямовані на розвиток нових навичок, підвищення кваліфікації, набуття знань для адаптації до нових життєвих умов.

Розвиток Незалежності: Заходи, спрямовані на підвищення самостійності особи в повсякденному житті, включаючи навчання навичкам самообслуговування, використанню спеціальних пристосувань.

Сімейне Консультування та Підтримка: Робота з родинами клієнтів для забезпечення необхідної підтримки та зміцнення сімейних відносин.

Забезпечення Ресурсами: Надання інформації про доступні ресурси, соціальні послуги, фінансову підтримку тощо.

Завдання для самостійного виконання:

Аналіз статті:

Реферат (доповідь), презентація: Досвід успішної абілітації та реабілітації осіб з обмеженими можливостями. Особливості методики професійно-трудової реабілітації осіб з обмеженими можливостями

Рекомендована література:

Основна: 1, 2.

Допоміжна: 1, 4.

Тема 10. Соціальна реабілітація колишніх неповнолітніх засуджених

Питання до обговорення:

1. Соціальна адаптація визначеної категорії.
2. Соціальні та психологічні складові постпенітенціарної адаптації.
3. Шляхи та напрямки оптимізації постпенітенціарної адаптації.
4. Психологічна, моральна, практична підготовка до життя в суспільстві

Здійснюючи підготовку до звільнення засудженого з пенітенціарної установи, яка деякий час була ізольованою від суспільства як природного середовища проживання, фахівці повинні враховувати фактор різкої зміни потреб на час перебування в ізоляції, конкретні потреби особистості в ув'язненні та зрозуміти ті потреби, які виникають після звільнення та підготувати засудженого до їх власного задоволення.

Так, основним засобом виправлення і ресоціалізації засуджених, є соціально-виховна робота, яка покликана забезпечити всі умови для навчання та отримання кваліфікації засудженими. Адміністрація виховних установ всебічно сприяє такому виду діяльності та за необхідності надає всі необхідні матеріали.

Для засуджених, які довгий час відбували покарання, втратили соціально корисні зв'язки та здебільшого не мають житла, професії та навіть належної освіти, пристосування до життя на волі в сучасних умовах є дуже нелегкою. Успішна соціальна адаптація колишніх засуджених є одним із пріоритетних напрямів державної політики, оскільки труднощі у відновленні свого соціального статусу та повернення до звичайних умов життя спричиняють те,

що особи, які звільнилися з установ виконання покарань, повертаються на кримінальний шлях, через що зростає рівень рецидиву злочинів.

Щодо соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, процесу їх ресоціалізації нами представляється доцільним використання терміну «постпенітенціарна адаптація», під яким розуміється двосторонній процес пристосування особистості засудженого до соціального середовища, безпосередньо пов'язаний з комплексом заходів, які проводяться державними установами, органами та інститутами громадськості, що носять добровільний або примусовий характер з метою закріплення результатів виправлення і попередження вчинення нових злочинів.

Результатом постпенітенціарної адаптації є успішна і стабільна психологічна, соціальна, професійна та ментальна інтеграція осіб, звільнених з місць позбавлення волі в соціальне середовище та життя без ризику протиправної поведінки. Багато в чому процес соціальної адаптації залежить від успішності соціальної реабілітації. Адже, невирішені проблеми в ході соціальної реабілітації перешкоджатимуть входженню індивіда до соціального середовища. Тому, соціальну реабілітацію ми визначаємо як процес відновлення основних соціальних функцій особистості для повноцінного функціонування в суспільстві.

Завдання для самостійного виконання:

Реферат (доповідь), презентація: Соціальна адаптація осіб, які повернулися з місць позбавлення волі. Реабілітаційні заходи для людей з залежностями. Реабілітаційні заходи для поранених військовослужбовців.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2.

Допоміжна: 1.

Зверніть увагу! При вивченні теоретичного матеріалу, важливо складати схеми до певних теоретичних блоків, оскільки це допомагає структурувати та упорядковувати інформацію, що подана в тексті. Схеми дозволяють візуалізувати зв'язки між концепціями, ідеями та фактами, що полегшує розуміння і запам'ятовування матеріалу. Вони роблять можливим виділення основних принципів, залежностей і ключових тем, сприяючи більш ефективному засвоєнню і рефлексії над ними.

ТРОШКИ МОТИВАЦІ ПРИ СКЛАДАННІ СХЕМ ДО ВИЗНАЧЕНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ БЛОКІВ!

Дуже часто у студентів виникає питання чому студентам пропонують **складати схеми до теоретичних блоків** які надано протягом лекцій або після вивчення матеріалу по підручникам, статтям, тощо. Давайте виокремимо декілька з них:

Покращення розуміння матеріалу: Складання схем допомагає структурувати і узагальнити інформацію. Це допомагає студентам краще зрозуміти тему, виділити головні поняття та відносини між ними.

Підвищення запам'ятовуваності: Схеми створюють візуальну карту інформації, що робить її більш запам'ятовуваною. Студентам легше пам'ятати ключові факти та концепції, коли вони представлені у вигляді схем.

Підготовка до вивчення і викладання: Вміння створювати схеми корисно під час підготовки до занять і викладання матеріалу іншим. Схеми можуть слугувати важливим інструментом для пояснення складних концепцій. Нагадую, що дані навички вам будуть дуже корисними під час практики в магістратурі. Адже колись ви будете викладати таким же самим студентам як і ви зараз.

Покращення навичок узагальнення: Складання схем допомагає виділяти найважливіші аспекти інформації і виключати зайвий баласт. Це корисно при написанні рефератів і звітів.

Підвищення продуктивності при вивченні: Перегляд схем є швидшим і ефективнішим способом повторення і відновлення знань перед іспитами чи контрольними роботами.

Розвиток навичок критичного мислення: Складання схем вимагає вибіркового відбору інформації та розуміння, як вона взаємодіє між собою. Це сприяє розвитку навичок критичного аналізу.

Зручність при роботі з великою кількістю матеріалу: У великих текстах або навіть у підручниках важко зорієнтуватися. Схеми роблять інформацію більш доступною та зрозумілою.

Покращення навичок планування: Складання схем може стати частиною процесу планування написання есе або курсової роботи.

Загалом, навичка складання схем до текстів допомагає студентам більше ухвалювати інформацію та розвивати аналітичні та організаційні навички. Погодьтеся, все перераховане є універсальними навичками і знадобляться вам не тільки у соціальній роботі, а і поза навчальному житті

Схоже питання виникає щодо важливості **презентації, яку студент складає до реферату (довіді)**. Варто відмітити, що створення презентації для доповіді має кілька важливих переваг:

Візуалізація інформації: Презентація допомагає візуалізувати інформацію, що робить її більш зрозумілою і запам'ятовуваною для аудиторії. Графіка, діаграми, фотографії та інші візуальні елементи можуть покращити сприйняття матеріалу.

Підсилення повідомлення: Презентація допомагає підсилити головні точки вашої доповіді та підкреслити ключові аргументи і факти.

Підтримка мовлення: Ви можете використовувати слайди, щоб підтримати своє усне виступлення. Це допомагає вам не загубитися у монотонному читанні тексту, а сконцентрувати увагу аудиторії на важливих моментах.

Структура і організація: Презентація дозволяє організувати вашу доповідь у логічну послідовність слайдів, що полегшує сприйняття і розуміння для аудиторії.

Залучення аудиторії: Ви можете використовувати інтерактивні елементи, такі як питання для обговорення чи вправи для аудиторії, щоб залучити слухачів та сприяти активному участю.

Збереження уваги: Презентація допомагає утримувати увагу аудиторії, оскільки вона включає в себе різноманітні засоби для збереження інтересу.

Довідковий матеріал: Презентація може слугувати довідковим матеріалом для аудиторії, яка може звертатися до неї після доповіді для отримання додаткової інформації.

Узагальнюючи, презентація допомагає краще комунікувати ваші ідеї та інформацію, полегшує її сприйняття і збереження в пам'яті слухачів і допомагає підсилити вплив вашого виступу. Відповідно, ваша доповідь не буде такою сумною і монотонною, як може бути коли ви просто читаете текст с роздрукованого матеріалу.

І НАЙВАЖЛИВІШЕ! Підготувавши доповідь, пам'ятайте, ви не демонструєте навички виразного читання, ви доповідаєте матеріал який готуєте!

РЕСУРСИ ДЛЯ СКЛАДАННЯ СХЕМ

Існує багато інтернет-ресурсів та програм, які можна використовувати для створення схем і ментальних карт. Ось кілька популярних інструментів, доступних онлайн:

1. MindMeister (<https://www.mindmeister.com/>): Це онлайн-інструмент для створення ментальних карт. Він надає можливість легко створювати, редагувати і спільно працювати над схемами.
2. Coggle (<https://coggle.it/>): Ще один інтернет-інструмент для створення ментальних карт і схем. Він дозволяє додавати тексти, зображення та гіперпосилання.
3. Lucidchart (<https://www.lucidchart.com/>): Цей інструмент призначений для створення різних видів схем, включаючи органіграми, схеми процесів та багато іншого.
4. Draw.io (<https://app.diagrams.net/>): Безкоштовний інструмент для створення різних видів діаграм і схем. Він має простий інтерфейс і багато можливостей.
5. Canva (<https://www.canva.com/>): Цей інтернет-сервіс призначений для

дизайну, але ви також можете створювати візуально привабливі схеми і ментальні карти в Canva.

6. Bubbl.us (<https://bubbl.us/>): Безкоштовний онлайн-інструмент для створення ментальних карт і схем.
7. Google Drawings (<https://drawings.google.com/>): Ви можете використовувати Google Drawings, якщо ви користуєтеся сервісами Google. Він дозволяє створювати різні види схем і діаграм.
8. MindMup (<https://www.mindmup.com/>): Це безкоштовний онлайн-інструмент для створення ментальних карт та схем.

Ці інструменти можуть бути корисними для створення схем, ментальних карт, органіграм, та інших візуальних представлень інформації залежно від ваших потреб та вподобань, тобто не тільки для навчання на соціальній роботі. Більшість з них мають безкоштовні версії або пробні періоди, які дозволяють вам випробувати їх перед вибором найкращого для вас інструменту. Не забудьте завантажити схему яку ви склали до Google Classroom, у відповідне завдання (не забудьте натиснути кнопку «Здати завдання»). Або надати посилання до складеної схеми, при цьому важливо, щоб було відкрито доступ для перегляду для всіх у кого є посилання.

Якщо жоден з ресурсів вам не підходить, нагадую, що приймаються класичні схеми, які ви самостійно малюєте у зошиті або на окремому папері. Для того, що ваше завдання було зараховано, вам необхідно або здати особисто викладачу виконане вами завдання, з обов'язковим визначенням автора схем, або сфотографувати ці схеми і завантажити у Google Classroom у відповідне завдання (не забудьте натиснути кнопку «Здати завдання»).

Здати завдання у Google Classroom досить просто. Ось стисла інструкція:

1. Увійдіть до свого облікового запису Google.
2. Перейдіть на сторінку вашого класу в Google Classroom.
3. На панелі "Завдання" або на сторінці з завданням знайдіть те завдання, яке ви хочете здати.
4. Клацніть на завданні, щоб відкрити його.
5. Натисніть кнопку "Додати або створити" (Add or create), щоб додати вашу роботу. Ви можете завантажити файл, написати текст або використовувати інші доступні опції, які вам надаються для виконання завдання.
6. Після завершення роботи натисніть кнопку "Здати" (Turn in) або "Відправити" (Submit), в залежності від інструкцій вашого вчителя.
7. Після здачі завдання ви бачитимете підтвердження про успішну подачу. Ваш вчитель отримує доступ до вашої роботи та зможе її перевірити.
8. Не забудьте перевірити терміни подачі завдання та інструкції вашого вчителя, оскільки вони можуть різнитися в кожному конкретному класі та завданні.

РЕСУРСИ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

Студенти можуть використовувати різноманітні ресурси для створення презентацій. Ось декілька популярних інструментів та ресурсів, які їм можуть бути корисними:

Microsoft PowerPoint: Microsoft PowerPoint - один з найпоширеніших інструментів для створення презентацій. Більшість студентів мають доступ до нього через пакет Microsoft Office або можуть використовувати версію онлайн.

Google Презентації: Це безкоштовний інструмент, доступний в рамках Google Workspace (раніше G Suite). Він дозволяє створювати та спільно працювати над презентаціями онлайн.

Canva (<https://www.canva.com/>): Canva - це веб-платформа для створення графічного контенту, включаючи презентації. Вона має багато готових шаблонів і візуальних ефектів.

Prezi (<https://prezi.com/>): Prezi дозволяє створювати незвичайні та інтерактивні презентації, які можуть бути корисними для відзначення ключових точок вашого виступу.

Slideshare (<https://www.slideshare.net/>): Slideshare - це платформа, де ви можете завантажувати та ділитися своїми презентаціями зі світом. Вона може бути корисною для зберігання та віддаленого доступу до презентацій.

Emaze (<https://www.emaze.com/>): Emaze – це інструмент для створення презентацій зі стильними інтерактивними ефектами.

Haiku Deck (<https://www.haikudeck.com/>): Haiku Deck – це простий інструмент для створення мінімалістичних та стильних презентацій.

Adobe Spark (<https://spark.adobe.com/>): Adobe Spark – це веб-сервіс для створення різних видів мультимедійних вмістів, включаючи презентації.

Visme (<https://www.visme.co/>): Visme – інструмент для створення візуальних презентацій та інфографіки.

LibreOffice Impress: Це безкоштовна альтернатива Microsoft PowerPoint інструмент для створення презентацій.

Zoho Show (<https://www.zoho.com/show/>): Ще один онлайн-інструмент для створення і редагування презентацій.

Оберіть той інструмент, який найкраще відповідає вашим потребам і можливостям, і подайте свою інформацію чи доповідь у вигляді якісної презентації. Багато з цих інструментів мають безкоштовні версії з базовими функціями, які дозволять вам створити професійний вигляд презентації.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Мета, предмет та завдання соціальної реабілітації.
2. Сутність соціальної реабілітації.
3. Об'єкти та суб'єкти соціальної реабілітації.
4. Принципи надання послуги реабілітації.
5. Зміст послуги реабілітації.
6. Реабілітаційний процес.
7. Взаємодія з суб'єктами, що надають послугу реабілітації
8. Форми реабілітаційних заходів.
9. Цільові групи соціальної реабілітації.
10. Принципи соціальної реабілітації.
11. Оцінка ефективності надання послуги реабілітації
12. Поняття про абілітацію та реабілітацію, соціальний патронаж.
13. Основні категорії і поняття реабілітаційної роботи.
14. Рівні соціальної реабілітації.
15. Визначення вихідного реабілітаційного потенціалу.
16. Розробка індивідуальної комплексної програми реабілітації.
17. Види та форми реабілітаційних та абілітаційних, патронажних заходів.
18. Соціальна реабілітація як аспект соціальної політики держави.
19. Нормативно-правова база держави в напрямку реабілітаційних заходів щодо різних категорій населення.
20. Групи літніх людей які потребують реабілітації.
21. Визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги реабілітації.
22. Складання індивідуального плану та індивідуальної програми реабілітації.
23. Структура індивідуального плану реабілітації.
24. Проблеми літніх людей, які повернулися з місць позбавлення волі.
25. Проблеми групи літніх людей що намагаються компенсувати соціальну нездатність, або "наздогнати втрачене".
26. Методи роботи з визначеними категоріями літніх людей.
27. Технологізація процесу соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями.
28. Основи психологічної реінтеграції.
29. Психологічні практики, що допоможуть адаптуватися ВПО.
30. Бар'єри психологічної реінтеграції ВПО та інструменти для їх подолання.
31. Емоційний стан особи ВПО.
32. Кар'єрна реінтеграція ВПО.
33. Техніки управління власною професійною активністю і саморозвитком для ВПО.
34. Психологічна реінтеграція оточення ВПО.
35. Подружні стосунки під час адаптації та реабілітації на новому місті.
36. Реінтеграція ВПО в громаді.

- 37.Хворий як об'єкт медико-соціальної реабілітації: критерії відбору, принципи, періоди реабілітації.
- 38.Соціальна адаптація: етап орієнтації, етап оцінювання, етап сумісності.
- 39.Соціальні та психологічні складові постпенітенціарної адаптації.
- 40.Підготовка до життя в суспільстві колишніх ув'язнених.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості студента з певних тем, розділів робочої навчальної програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, семінарські заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що розглядаються та обговорюються на семінарських заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає: реферати, презентації, складання схем.

Форма підсумкового контролю – іспит. Загальна підсумкова оцінка (сума балів) складається з оцінки поточного контролю результатів навчання впродовж семестру та оцінки результатів навчання при проведенні контрольних заходів під час підсумкового контролю (іспит).

Схема розподілу балів:

Кількість балів за поточний контроль - 60.

Максимальна кількість балів за підсумковий контроль - 40.

Критерії оцінювання поточного контролю: оцінюються знання, які виявив здобувач при роботі на семінарських заняттях та при виконанні самостійної роботи. Додаткові до поточного оцінювання бали нараховуються за індивідуальне завдання.

Здобувач допускається до підсумкового контролю (іспиту) за навчальну дисципліну, якщо він виконав усі види практичних робіт, передбачених робочою програмою незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного контролю за семестр.

Повторне складання іспиту з метою покращення оцінки не допускається.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Презентація – Оцінюється в 3 бали - здатність студента презентувати доповідь відповідно змісту навчального матеріалу та супроводити її оригінальним візуальним представленням.

Реферат (доповідь) – Оцінюється в 3 бали - здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Аналіз статті - Оцінюється в 4 бали - вміння аналізувати та узагальнювати теоретичний матеріал, узагальнювати отримані данні у звіті, відповідність поставленим цілям.

Складання індивідуальної програми реабілітаційних заходів – Оцінюється в 10 бали - самостійність та змістовність виконання практичного завдання, вміння самостійно визначати послідовність дій в рамках поставленої задачі, оформлення програми відповідно до вимог.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Державний стандарт соціальної послуги профілактики URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text>.
2. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : метод. рек. Авт.-упор.: В.М. Горленко, В.Д. Острова, Н.В. Сосновенко, І.І. Ткачук ; за заг. ред. В.Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
3. Капська А., Пеша І. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. К. 2020. 232 с.
4. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>.
5. Профілактика відхиленої поведінки у військовослужбовців: навчально-методичний посібник/ А.М. Романишин, Т.М. Мацевко «та ін.». Львів: НАСВ, 017. 322 с. URL: <https://ua-referat.com/uploaded/navchalno-metodichnij-posibnik-leviv-nacionalena-akademiya-su/index1.html>.
6. Профілактика та корекція відхилень поведінки: метод. реком. до сем. занять. Уклад. Л. Мафтин, А.Шульга. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 56 с.
7. Савельєва Н. М. Соціальна профілактика девіантної поведінки: курс лекцій з презентацією навч. посіб. [для студ. і магістр. спец-тей «Соц. робота» і «Соц. педагогіка»] Полтава: ПНПУ, 2016 р. 110 с.
8. Лютий В.П. Соціальна робота з групами девіантної поведінки : навчальний посібник. К. Академія праці і соціальних відносин. 2000. 54 с.

Додаткова

1. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): [підручник]. К.: Каравела, 2011. С. 50-52.
2. Представництво інтересів соціально вразливих дітей та сімей: Навч. посібник / За ред. Т. В. Семигіної. – К.: Четверта хвиля, 2004. 216 с. С. 39-43.
3. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом: Метод. посіб. Для проведення курсів підвищення кваліфікації / Т. Семигіна, О. Банас, Н. Венедиктова та ін. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 620 с. С. 33.
4. Варнава У. В., Марущенко С.О. Алкоголізм як проблема сучасної молоді. Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 травня 2017 року. ОНУ ім. І.І. Мечникова, Навч.-наук. ін-т інформ. та соц. технол. [та ін.]. Одеса : Бондаренко М.О., 2017. С. 267-268.

Електронні ресурси

1. Journal of Personality and Social Psychology. Journal of American Psychological Association. URL: <https://www.apa.org/pubs/journals/psp/>.
2. Доступ до правди – сайт для подання цифрових запитів на отримання публічної інформації URL: <https://dostup.pravda.com.ua>.
3. Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua/>.
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
5. Психодіагностичний інструментарій для фахівців психологічної служби, який рекомендований українським НМЦ практичної психології та соціальної роботи URL: http://ps-nemysh-osvita.kh.sch.in.ua/psihodiagnostichnij_instrumentarij/.
6. Психодіагностичний інструментарій для фахівців психологічної служби, який рекомендований українським НМЦ практичної психології та соціальної роботи URL: http://ps-nemysh-osvita.kh.sch.in.ua/psihodiagnostichnij_instrumentarij/.
7. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи URL: <http://www.psyua.com.ua/>.
8. Уляна Варнава. Наукові публікації. URL: <https://cutt.ly/HMYaweV>.

Навчальне видання

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

Методичні рекомендації
до семінарських занять та самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти,
спеціальності 231 Соціальна робота

Укладач

Варнава Уляна Володимирівна

В авторській редакції

Підписано до друку 11.10.2023.
Формат 60х88/16. Обсяг 1,75 друк. арк.
Наклад 50 прим. Зам. № 6358/11.

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.
м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60.
т. +38 0482 35 79 76

info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.